

16.01.2026
KSL/180/03.01.00/2024

Pihtiputaan kunta
pihtiputaan.kunta@pihtipudas.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 12.11.2025

LAUSUNTO: VARISVUOREN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA, KAAVALUONNOS, PIHTIPUDAS

Pihtiputaan kunta on pyytänyt Keski-Suomen liiton lausuntoa Varisvuoren tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta. Suunnittelualue on kooltaan noin 890 hehtaaria ja sijaitsee kunnan koillisosassa, rajautuen maakuntarajaan. Osayleiskaavaluonnos mahdollistaa enintään seitsemän tuulivoimalan rakentamisen alueelle. Voimaloiden kokonaiskorkeus voi olla enintään 270 metriä.

Hankkeesta tehdään YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi aikataulullisesti rinnakkain kaavaprosessin kanssa. Keski-Suomen liitto on antanut erillisen lausunnon hanketta koskevasta YVA-selostuksesta.

Varisvuoren tuulivoimahankkeen välittömään läheisyyteen sijoittuu vireillä oleva Kangasjärven tuulivoimahanke. Vaikutuksiltaan Varisvuori ja Kangasjärvi muodostavat yhtenäisen alueen. Vireillä olevassa Kangasjärven tuulivoimahankkeessa laajin tarkasteltava vaihtoehto mahdollistaisi 111 tuulivoimalan rakentamisen.

Keski-Suomen maakuntakaava ja Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on tuotu asianmukaisesti esiin ehdotusvaiheen aineistossa. Myös osayleiskaavan suhdetta maakuntakaavaratkaisuun on arvioitu pääosin kattavasti. Suhdetta arvioitaessa tulisi huomioida myös osayleiskaavaratkaisu suhteessa luonnonvaroihin (pohjavesi) liittyvään koko maakuntaa koskevaan suunnittelumääräykseen. Lisäksi Keski-Suomen liitto huomauttaa, että maakuntakaavakokonaisuuden kannalta on syytä arvioida myös erikseen Varisvuoren tuulivoimahankkeen ja maakuntakaavaan merkityn Leppäkankaan tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen yhteisvaikutuksia.

Eryyisesti nämä yhteisvaikutukset korostuvat maisemallisten vaikutusten osalta. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Pihtiputaan pika-asutusmaisemat (VAM100104), sijaitsee lähimmillään noin 11 kilometrin etäisyydellä hankealueen länsipuolella. Hankealueen läheisyyteen sijoittuu myös useita järvalueita, joille muodostuu näkymiä sekä Varisvuoren että Leppäkankaan alueelta. Keski-Suomen liitto pitäisi hyvänä, mikäli laajemman maisemavaikutusten yhteisvaikutusten arvioinnin lisäksi maisemavaikutusten yhteisvaikutuksia arvioitaisiin huomioiden vain jo toiminnassa olevat hankkeet sekä hankkeet, joiden osalta hankkeen toteutumisen edellytykset on kaavallisesti ratkaistu joko maakunta- tai yleiskaavatasolla. Näin pystytään arvioimaan Varisvuoren hankkeen vaikutuksia maakuntakaavakokonaisuuteen.

Maisemavaikutusten yhteisvaikutuksia on aineistossa arvioitu varsin suppeasti. Yhteisvaikutuksista on lähinnä vain todettu näkyvien voimaloiden määrä näkemäalueanalyysin perusteella, mutta voimaloiden aiheuttaman maisemallisen muutoksen merkittävyyttä ei ole yhteisvaikutusten osalta arvioitu.

Keski-Suomen maakuntakaavan tausta-aineistoista on asianmukaisesti huomioitu, että hankealue sijaitsee osittain hiljaisella alueella. Hiljaisilla alueilla ei ole oikeusvaikutuksia, mutta sijainti hiljaisella alueella kertoo siitä, että tuulivoimahankkeen rakentaminen muuttaisi alueen luonnetta merkittävästi.

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 Natura-arvioinnin lieventämistoimenpiteenä toteutettiin vyöhyketarkastelu Natura-alueiden suojeluperustelajien (metsäpeura ja uhanalainen salassa pidettävä laji) perusteella herkistä alueista, joille tuulivoimarakentaminen ei sovellu tai soveltuu vain vähäisessä määrin ja tarkkaan suunnitellusti. Vyöhyketarkastelun perusteella Varisvuori sijoittuu osin suuren riskin alueelle.

Hankkeessa on tehty Natura-arviointi Varisvuori-Louhukangas-Saukonlähteen Natura 2000 -alueen osalta ja arvioinnin johtopäätöksenä todetaan, että hankkeella ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin tai muuhun ominaiseen lajistoon.

Keski-Suomen liitto ei ole tutustunut kaava-aineiston salassa pidettäviin liitteisiin, jotka sisältävät mm. petolintu- ja metsäpeuraselvitykset. Keski-Suomen liitto korostaa luonnonsuojeluviranomaisten näkemyksiä arvioitaessa tehtyjen vaikutusten arviointien riittävyttä ja johtopäätösten asianmukaista huomioimista kaavaratkaisussa.

Melumallinnuksen mukaan Varisvuoren tuulivoimahankkeen 40 dB:n melualue ulottuu osin Pyhäjärven kaupungin puolelle. Myös välkevaikutusten osalta yleisesti suosituksena pidetty yli 8 h/a välkettä, ylittyy naapurikunnan alueella. Keski-Suomen liiton näkemyksen mukaan lähtökohtaisesti tuulivoimaosayleiskaavan tulisi kattaa kaavan arvioitujen maankäyttöä rajoittavien vaikutusten alue.

Keski-Suomen liitto kiinnittää huomiota kaavaselostuksessa esitettyihin lähtökohta-aineiston antamiin tavoitteisiin. Sivulla 13–14 esiin tuodut huomiot maakuntaohjelmasta ja Keski-Suomen strategiasta 2025–2050 ovat vanhentuneita. Keski-Suomen maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2025 Keski-Suomen strategian 2026–2050, joka sisältää myös ajantasaisen maakuntaohjelman. Pitkän tähtäimen tavoitteena on tulevaisuuskestävä, kiinnostava ja kansainvälinen Keski-Suomi. Neljän vuoden maakuntaohjelman kokonaisuudet ovat: Vauhditamme kasvua, olemme luonnonvoimaisia, ravitsemme juuriamme sekä pidämme ihmisten puolia. Strategia on julkaistu kokonaisuudessaan osoitteessa <https://keskisuomi.fi/strategia/>.

Keski-Suomen liitolla ei ole muuta huomautettavaa Varisvuoren tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta.

Lausunnon on valmistellut aluekehitysasiantuntija Valtteri Paakki, valtteri.paakki@keskisuomi.fi, 040 525 6059

KESKI-SUOMEN LIITTO

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

